

1e Vervolg-catechisatie over Mozes, gehouden door ds. J.P. Paauwe op 27 april 1949 te Den Haag*

Gezongen: Psalm 27:3 en 4.

Voor acht dagen heb ik gesproken over een woord uit de brief aan de Hebreëën, het elfde hoofdstuk: *'Door het geloof heeft hij het Pascha uitgericht en de besprenging des bloeds, opdat de verderver der eerstgeborenen hen niet raken zou'* (vs. 28).

Het kwam mij niet ongeschikt voor om ook op deze avond hierop nog eens uw aandacht te vestigen, ofschoon ik dat niet zal kunnen, want dat is een werk Gods. Hoor aandachtig naar mij, en dan moet het geschieden door de Geest. Ik hoop dat u nog over dit woord hebt kunnen nadenken: *'Door het geloof heeft Mozes het Pascha uitgericht'*.

'Door het geloof'. Ja, het geloof – ieder mens denkt dat het geloof hem niet onbekend is. Wij nemen immers iets aan. U gelooft bijvoorbeeld wat er in de Bijbel staat. Ofwel u omhelst een bepaalde leer. Het is echter enigszins anders. Het waarachtige geloof kost een mens, geestelijk gesproken, zijn leven, en niet minder. Geloof en geestelijk sterven horen bij elkaar. Waar het één niet is, is het ander ook niet. Geestelijk sterven en geloof zijn twee zaken die bij elkaar horen. Overdenk het diep, want wij weten niet wat geloof is. Het moet ons geopenbaard worden en dan moeten wij de betekenis ervan leren kennen. Wanneer wij ons bevinden in benarde omstandigheden, wanneer wij als het ware geen voet meer kunnen verzetten... in zulke omstandigheden moeten wij de betekenis van het geloof leren kennen.

U ziet het als u de geschiedenis nog eens nagaat. Ge kunt het vinden in Exodus 10, 11 en 12. Wanneer ge deze hoofdstukken leest, zult ge vinden dat Mozes en koning Farao boos uit elkander waren gegaan. Gedeeltelijke vrijlating van het volk had Farao al toegezegd, maar hierop was hij teruggekomen. Nu wilde hij niets meer van Mozes weten. 'Wacht u, dat gij niet meer mijn aangezicht ziet', zo sprak Farao tot Mozes. En dan zegt Mozes:

* Van de voorafgaande catechisaties over hetzelfde onderwerp is alleen die van 30 maart 1949 beschikbaar. Zie de bundel 2003-'05, p. 145.

‘Ik zal niet meer uw aangezicht zien’. Daarmee loopt dat onderhoud af. En wat doet Mozes dan? Zegt hij dan: De zaken staan er slecht voor?

U weet dat Mozes het volk uit Egypte moest bevrijden. Het werd er getiranniseerd, men legde het daar op zijn ondergang toe, en wij weten enigermate uit ondervinding wat zoiets wil zeggen. En nu was Mozes door God geroepen om dat volk te verlossen. Wat zei nu Mozes na het onderhoud met de koning? Zei hij: Ik geloof niet dat het lukken zal? Hij scheen daarvoor reden te hebben, om zo te spreken, want wat betekende hij en wat betekende het volk dat hij van plan was te verlossen? Een ongewapend volk, ongedisciplineerd. Bovendien ontevreden, halsstarrig en moeilijk. Hoe licht had Mozes kunnen zeggen: Ik zal de opdracht teruggeven, het kan niet, het is onmogelijk. Kunt gij ijzer met handen breken? Ik en het volk dat ik geroepen ben te verlossen, zijn toch niet bestand tegen Farao, tegen de macht, die Farao kan ontwikkelen. Zo heeft Mozes niet gedacht en niet gesproken. Deze dingen zijn wel tot hem gekomen. Mozes was een mens met een zeer gezonde geest. Hij was iemand met een rijke aanleg. Hij had inzicht en goed gezond begrip van het leven. Hij stond er niet tegenover als een geëxalteerd mens. Hij stond met beide benen op de grond. En toch heeft hij zo niet gedacht. Mozes had een opdracht. Hierdoor heeft hij zijn gedachten laten bepalen. Dit in de eerste plaats.

En dan in de tweede plaats, van wie had Mozes deze opdracht gekregen? Van God! Van welke God? Er waren toen vele goden, evenals nu. Van welke God kreeg Mozes nu de boodschap? Van de God Die Zich aan hem geopenbaard had, Die Zich aan hem bekend gemaakt had. Van de ware God! Dat wist Mozes. Want als God Zich aan iemand bekend maakt, weet hij enigermate wie God is. En toen is Mozes in staat geweest om zich geheel af te wenden van Farao en van de macht van Farao. En dat is dus het geloof! Het waarachtige geloof staat nergens voor: ‘Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft’, dat heeft Paulus gezegd (Filipp. 4:13). Met mijn God loop ik door een bende, dat is een woord van David (Ps. 18:30). Het waarachtig geloof staat nergens voor, op die voorwaarde dat men een bekendmaking van de wil van God ontvangen heeft. Als God Zijn wil bekend maakt, dan wordt degene aan wie deze wil is bekend gemaakt en die bestemd is om hem uit te voeren, bekwaam en gewillig gemaakt om de bekendgemaakte wil te omhelzen. Dan is immers de mens

zelf weg. Dan is hij er niet meer. Waar is hij dan? Dan is hij in God! Dan heeft God hem geheel onder zijn beheer en leiding gebracht en dit openbaart zich hierin, dat men aan de ene kant de moeilijkheden niet uit de weg gaat, *cedo nulli*, ik wijk voor niemand, en dat men aan de andere kant blijft vragen: Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal? Want zo’n bekendmaking van Gods wil in het begin is niet voldoende. Men moet van stap tot stap geleid worden. God moet de leiding nemen.

Mozes nu had één ding nodig, namelijk bewaard te worden voor zichzelf. Bij eigen licht en door eigen kracht vatte hij niets aan. U kent het woord van de Heere Jezus uit het evangelie van Johannes: ‘De Zoon des mensen kan niets van Zichzelf doen, tenzij Hij den Vader dat ziet doen’ (Joh. 5:19). Daar hebt u de zaak: Christus kon niets doen voordat God Hem de weg wees en Hem in staat stelde om het te doen. Zo heeft Jezus hier op aarde geleefd. Hij is gehoorzaam geweest tot de dood, de dood des kruises. Wat wij hier omtrent Mozes bespreken zou ik u met het leven van de Heere Jezus uitnemend kunnen toelichten, want waar ging het voor de Heere Jezus heen? Naar de smaad en de schande. In de brief aan de Hebreëen staat, dat Hij ‘het kruis heeft verdragen en schande veracht’ (Hebr. 12:2).

Mozes bestond niet. God bestond! God was werkelijkheid voor hem geworden. En als het nu zover is dat God werkelijkheid voor de mens is geworden, dan gelooft die mens. Wat hiervan afwijkt, is iets dat de mens zichzelf wijsmaakt.

Ik heb in het begin gezegd dat geloof en geestelijk sterven bij elkaar horen. Maar nu, moest Mozes niet sterven opdat God en Zijn gebod leven zouden? En zo heeft Mozes nu geloofd.

En nu zult u de beschrijving van het geloof in de brief aan de Hebreëen beter vatten. ‘Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet’ (Hebr. 11:1). Wat hoopte Mozes? De vrijlating van het volk, voorspoed in een schijnbaar onmogelijk werk. Daarop hoopte hij, maar hij zag daar niets van. Hij zag veeleer dat het een verschrikkelijke mislukking zou worden.

Maar het geloof is ‘*een vaste grond der dingen die men hoopt*’. Het is hier niet een ‘misschien’, maar een vaste grond. Mozes stond door het geloof. Daarom was hij zo grootmoedig in zijn ontmoeting met Farao. Ofschoon hij met een machtig vorst te doen had, sprak hij van zijn wil. Hij sprak

door het geloof. Hij stond door het geloof.

Het geloof is *'een bewijs der zaken die men niet ziet'*. Nog eens, de vrijlating van het Joodse volk werd niet gezien. Mozes zag haar niet. Niemand zag haar. Er werd alleen slavernij gezien. Maar Mozes geloofde dat hij zijn volk zou bevrijden, ofschoon hij van de bevrijding niets zag. Het geloof is een bewijs der zaken die men niet ziet. U kunt nu wel begrijpen dat het geloof iets is dat de mens sterk maakt. Niet in zichzelf, maar in God. Daarom staat er: 'In God zullen wij kloeke daden doen' (Ps. 60:14). Het waarachtige geloof vindt echter in het oog van de wereld nooit genade. Ja, wel het schijn geloof. Dan heeft immers ieder mens een zeker geloof. Waar het op aankomt, is het waarachtige geloof, dat geloof dat niet ontstaat voordat God Zijn wil bekend gemaakt heeft.

Omdat dan Mozes gelooft dat hij voorspoed zal hebben, gaat hij over tot instelling van het Paasfeest. Wij zullen het Paasfeest vieren, zei hij tot het volk. Wij zullen in de woestijn het Paasfeest vieren. Maar Mozes is nog niet in de woestijn. Farao is machtig genoeg om alles te verhinderen en het is duidelijk, dat hij van plan is om het te doen.

Pascha betekent voorbijgang. De engel des verderfs ging voorbij. Waar? Daar, waar hij het bloed zag. De engel des verderfs, de rechtvaardigheid Gods, ging voorbij. Er is hier niemand die niet weet dat hij schuldig staat voor God, en schuldig ook in betrekking tot zijn naaste. Ieders consciëntie beschuldigt hem. Hoe komt men van deze beschuldiging af? Hoe wordt men vrij mens? Door het aanbrengen van het bloed van Christus. Daar waar het bloed wordt aangebracht op de posten van de deur des harten, daar heerst het waarachtige geloof. Door het waarachtige geloof brengt men het bloed op de consciëntie aan. Dan is er vrede met God, vrede in het hart, vrede in de consciëntie, vrede met de mens, vrede met de omstandigheden, vrede met de dood, vrede met tegenspoed zowel als met voorspoed. Waar die vrede is, is niets meer in de weg. Er is geen mens die ons kwaad gedaan heeft. Er is ook niemand die ons kwaad doen kán. Zoals het leven op dit moment is – verondersteld dat u vrede deelachtig geworden bent door de besprenging des bloeds – is het goed. Dat is dan vrede. Vrede bij God.

Maar het leven kan zo moeilijk zijn, denkt u. De moeilijkheden komen niet van het bloed. De moeilijkheden komen niet van het Evangelie. Waar komen de moeilijkheden dan vandaan? De een zegt: Van de duivel, en de

ander zegt: Omdat het zo en zo is. Maar de moeilijkheden komen wanneer gij geen vrede in uw gemoed hebt, omdat gij geen krediet voor God hebt. Daar komen de moeilijkheden vandaan. U hebt uw moeilijkheden in zoverre als u niet wedergeboren bent!

Gezongen: Psalm 40:3 en 4.

Predikatie over Johannes 12:23, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 20 maart 1946 te Den Haag

Gezongen: Het Gebed des Heeren: 1, 2 en 3.

Gelezen: Twaalf artikelen des geloofs; Jesaja 52.

Aan deze predikatie ging de bediening van de Heilige Doop aan kinderen vooraf.

Gezongen: Psalm 89:7 en 8.

Wij vragen uw aandacht voor een woord uit het twaalfde hoofdstuk uit het Evangelie van Johannes, het 23e vers:

'Maar Jezus antwoordde hun, zeggende: De ure is gekomen, dat de Zoon des mensen zal verheerlijkt worden.'

Er staat, mijn zeer geachte toehoorders, in het twintigste vers: 'En er waren sommige Grieken uit degenen die opgekomen waren, opdat zij op het feest zouden aanbidden.' Naar alle waarschijnlijkheid waren dit Joden die naar de heilige stad waren gekomen om met de geloofsgenoten in het heilige land de Heere te aanbidden. In het volgende vers vinden wij: 'Dezen dan gingen tot Filippus, die van Bethsaïda in Galilea was, en baden hem, zeggende: Heer, wij wilden Jezus wel zien.' Het is aan te nemen dat zij onderweg, op reis naar Jeruzalem, veel van de Heere Jezus hadden horen spreken. Dit zal in hen de begeerte hebben doen opkomen om deze nieuwe leraar toch eens te mogen ontmoeten. Zij waren, zoals wij uit de Schrift kunnen opmaken, bescheiden, beschaafde, beleefde mensen. Zij

spraken een van de discipelen van de Heere Jezus aan. Er staat: 'Dezen dan gingen tot Filippus, die van Bethsaïda in Galilea was', en gaven aan deze hun verlangen te kennen. Filippus vindt het nogal belangrijk en voordat hij tot Jezus gaat, spreekt hij er eens over met Andreas. Beiden komen overeen om tot Jezus te gaan. Of, toehoorders, de Heere Jezus aan het verzoek van deze mensen voldaan heeft, wij vinden het niet in de Schrift; er staat verder niets van. Of dus Jezus een onderhoud gehad heeft met deze mensen, wij kunnen het elkander niet zeggen. Mij komt het voor, dat de Heere Jezus het verzoek niet heeft ingewilligd. Hij heeft in ieder geval uit dit voorval aanleiding gevonden om de discipelen te onderwijzen. En dit onderwijs vinden we dan in het woord, waarbij wij een ogenblik uw aandacht wensen te bepalen: *'Maar Jezus antwoordde hun, zeggende: De ure is gekomen, dat de Zoon des mensen zal verheerlijkt worden.'*

Wat waren, toehoorders, de discipelen gelukkige mensen: zij ontvingen onderwijs! En nu doe ik u de vraag, wat iemand is, wat een mens weet, die geen onderwijs ontvangt. De apostel Paulus schrijft in zijn eerste brief aan de Korinthiërs, in het tweede hoofdstuk, het veertiende vers: 'Maar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn, want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden.' Slechts hij die gebracht is aan de voeten van Jezus, heeft in betrekking tot de dingen die van het allerhoogste belang zijn, enige kennis bekomen. En deze kennis doet hem met de dichter van de 25e psalm bidden: 'HEERE, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden' (vs. 4).

'De ure is gekomen.' De ure, dat is de van eeuwigheid bestemde tijd. Wij vinden in het Boek van de Prediker, dat alles zijn bestemde tijd heeft. En ik geloof dat dit waar is; ik zie de dingen zo. En ik geloof dat de Bijbel ze ons zo doet zien, dat van eeuwigheid alles bepaald is, dat het gehele wereldgebeuren eigenlijk niet anders is dan de vervulling van de eeuwige raad van God. 'Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen' (Jes. 46:10). Hiermee is nu ieder die gelooft het eens. Want een mens die gelooft, is met God verzoend. En omdat hij met God verzoend is, is hij het eens met alles wat God doet. Het is dus niet de vraag of God naar zijn zin handelt. A priori, voor alles, voordat er ook maar nog iets van het een of ander heeft plaatsgehad, is hij die gelooft het eens met God. En zo komt het dat de Heere Jezus Zijn Kerk heeft leren bidden: 'Uw wil

geschiede, gelijk in den hemel, also ook op de aarde.' Zo is er vrede onder alle omstandigheden van het leven in het hart van iemand die waarlijk door Jezus Christus gelooft in God.

'De ure is gekomen dat de Zoon des mensen...' Met de woorden 'Zoon des mensen' bedoelt de Heere Jezus Zichzelf. Het is een uitdrukking die ontleend is aan het Oude Testament. Zij komt voor in de achtste psalm (vs. 5) en in het boek Daniël (Dan. 7:13). De Heere Jezus noemde Zich dikwijls zo. En deze uitdrukking geeft te kennen dat Hij een mens, een waarachtig mens was. Aan de wetenschap van deze zaak is ons in betrekking tot onze rechtvaardigmaking alles gelegen. Vooral wanneer de Heere Jezus sprak over Zijn aanstaand lijden en sterven, noemde Hij Zich 'Zoon des mensen'. En hiervoor had Hij reden, want Hij stond te lijden niet als God maar als mens. De goddelijke natuur heeft Zijn menselijke natuur ondersteund, maar de menselijke natuur was het offer. En aan dit offer is door de goddelijke natuur een eeuwige waarde gegeven. En ook deze waarheid is van het hoogste belang. De vergeving der zonden kan niet worden gekend en dus ook niet worden genoten, wanneer men niet ziet hoe het offer van Christus waarde gekregen heeft, voldoende waarde heeft gekregen door Zijn goddelijke natuur.

'De Zoon des mensen zal verheerlijkt worden.' Spoedig zou de Heere Jezus gebracht zijn in de allerdiepste smaadheid: het kruislijden, het sterven, de graflegging. Maar, zo zegt de Heere, dit zal het einde niet wezen, de Zoon des mensen zal verheerlijkt worden, uit Zijn vernedering zal Hij verrijzen, op Zijn versmaadheid zal glorie volgen. Dit, toehoorders, was al voorspeld. Ik heb u voorgelezen Jesaja 52. Daar vinden wij: 'Ziet, Mijn Knecht zal verstandiglijk handelen, Hij zal verhoogd en verheven, ja, zeer hoog worden' (vs. 13). Men heeft hierbij gedacht aan de opstanding van Christus uit het graf. Ik wil dit niet tegenspreken, maar het komt ons voor dat wij hier toch moeten denken aan de verkondiging van het Evangelie, dus aan de verkondiging van het Evangelie onder de volkeren. Door de verkondiging van het Evangelie onder de volkeren zou Christus worden verheerlijkt.

Wat de verkondiging van het Evangelie is, moet ik u dat nu nog zeggen? Het is de voorstelling en de aanbieding van Jezus Christus. Zodat, wanneer een mens gelooft, hij afluist van zijn eigen werk. Hij ziet Christus aan zijn voeten, in zijn hand, in zijn mond, in zijn hart. Zo Christus en

God in Christus te zien, dat is geloof. En wanneer iemand dan zo gelooft, dan verstaat hij de verkondiging van het Evangelie. Het Evangelie zegt: 'Mens, je bent veroemd en al wat u meent te hebben of denkt te kunnen is verwerpelijk. In Christus Jezus is de zaligheid en in Hem moet gij deze zaligheid zoeken. Zij wordt geheel en alleen in Hem gevonden. Rust niet, mens, voordat gij de goede keuze hebt gedaan en Jezus Christus door een waarachtig geloof zijt ingelijfd.' Dit is zo ongeveer, in 't algemeen gesproken, de inhoud van de prediking van het Evangelie.

Welnu, toehoorders, wordt dan door de prediking Christus niet verheerlijkt? Komt, laat ons met elkander dit eens overwegen en gaat eens na wat u deed toen u geschonken werd de prediking, het Evangelie door het geloof te omhelzen. Laat mij u hierin voorgaan. U zag (ik doe een enkele greep) de genoegzaamheid van de gerechtigheid die Christus door Zijn lijden en sterven heeft verworven, zodat gij ervan overtuigd waart dat gij met deze gerechtigheid bestondt en zoudt bestaan voor God. De woorden uit Jesaja 45: 'Gewisselijk, in den HEERE zijn gerechtigheden en sterkte' (vs. 24) – uw hart begreep ze. U zag hoe God in Christus Jezus geheel verheerlijkt is. En niet zodra aanschouwde gij dit, of u begon zelf God te verheerlijken. De woorden uit de 72e psalm kwamen uit uw hart op.

Zijn Naam moet eeuwig' eer ontvangen!
Men loof' Hem vroeg en spa!

Hoe verwonderd waart gij! Nooit gedacht, nooit gedacht! Dit hebt gij wel tien en meer malen uitgeroepen. Vrije gunst, vrije genade! En hoe wonderlijk was alles. De dichter van de 27e psalm zegt: 'Hier weidt mijn ziel met een verwond'rend oog' (vs. 3 ber.). En ik vraag u (als ik deze eenvoudige vraag mag doen): Had u wel ogen genoeg in dat ogenblik? U zag de volstreekte noodzakelijkheid van de Heere Jezus in dat ogenblik beter dan gij ze ooit hadt aanschouwd.

Jezus is 't alleen, daar mijn hart trekt heen.
Naar dien Levensvorst, mijne ziel gedurig dorst.

Gij vindt in Jezus het Woord en Hem in het Woord. Gij vindt bij Jezus Zijn volk, anders gezegd: Zijn Kerk. En wat was er een diepe schaamte bij

u. Och, Job schrijft ergens: 'Met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw, in stof en as' (Job 42:5). Was dit woord u niet uit het hart gegrepen? Was er geen diepe schaamte over al wat gij gedacht en gezegd hadt? Hoe hartelijk kon u bekennen, dat gij het spoor altijd mis geweest waart en dat gij, zo God Zich over u niet ontfermd en Zichzelf in u niet geopenbaard had, gij voor eeuwig zoudt verloren gegaan zijn. Hoe zeer werdt gij gedrongen om te zeggen dat God goed is, proevende en smakende, zoals de apostel Petrus dat schrijft, de goedertierenheden des Heeren (1 Petr. 2:3).

Het woord, de voorspelling van de Heere Jezus Christus is uitgekomen. Door de prediking is Hij verheerlijkt geworden onder de volkeren. De apostelen zijn de wereld ingegaan met de prediking van Jezus Christus en Dien gekruist. Wij zouden geneigd zijn te vragen: Hoe is dit mogelijk? Want deze mensen zijn geweest binnen de grenzen van een machtig Rijk, binnen de grenzen van het *Imperium Romanum*, van het grote Romeinse Rijk. Hoe hebben deze mensen eraan kunnen denken om aan het machtige Romeinse volk het Evangelie te gaan prediken? Ach, de hele Christelijke religie bestaat uit enkel wonderen. En iedere ervaring van de waarachtigheid ervan zal ons doen zeggen: 'Dit is van den HEERE geschied, en het is wonderlijk in onze ogen' (Ps. 118:23). De apostelen hebben ook gezegd: 'Hoe hebben wij het bestaan, gewaagd? Hoe is het alles zo gekomen?' Verwondering is het, alles verwondering... En na de apostelen zijn er anderen gekomen, de apostolische vaders, en na hen weer anderen, de kerkvaders, en toehoorders, het is doorgegaan tot op dit ogenblik en het zal doorgaan tot de jongste dag!

De apostelen zijn, met een enkele uitzondering slechts, vermoord, onthoofd, voor de wilde beesten geworpen, of op andere wijze om het leven gebracht. Dat er dan toch nog weer mensen gereed stonden om hun werk op te nemen, het te vervolgen – alweer: het is een wonder. De apostel Paulus zegt: 'De nood is mij opgelegd. En wee mij indien ik het Evangelie niet verkondig' (1 Kor. 9:16). Wij hebben het u gezegd: het zal doorgaan. En als er niet één uitverkorene meer toegebracht moet worden, dan zal er ook geen predikatie meer worden gehouden.

En nu, toehoorders, na de korte verklaring van deze woorden graag een woord ter toepassing. Het is met de Heere Jezus gegaan door lijden tot

heerlijkheid, nietwaar? Het tarwegraan moet in de aarde vallen, heeft de Heere Jezus gezegd (Joh. 12:24). Indien het dit niet doet, blijft het alleen, maar indien het in de aarde valt en sterft, brengt het veel vrucht voort. Het is dus gegaan door het lijden tot het geluk. De apostel Paulus schrijft hiervan in het begin van Hebreëen 12. Lees het thuisgekomen maar eens na.

Zoals het nu met de Heere Jezus gegaan is, zo gaat het ook met Zijn Kerk. Wanneer gij tot deze Kerk behoort, dan zijt gij bestemd om met en in Christus verheerlijkt te worden, maar vooraf zal het lijden gaan. Door velerlei verdrukkingen moeten wij ingaan in het Koninkrijk Gods (Hand. 14:22). Houdt hier rekening mee en ziet wat bij u het zwaarste weegt. Gij zult het spoedig ondervinden dat de wereld geen vriendin is van het Evangelie, de vrome noch de goddeloze wereld. Het is echter voor u te wensen dat gij u door niets laat weerhouden. Gaat het achter Jezus aan, dan gaat het goed, en zelfs zó dat gij u zult te verwonderen hebben. Ik houd mij ervan overtuigd dat de kinderen Gods in de hemel zich nog steeds verwonderen over de weg die God met hen heeft gehouden, toen zij in de wereld waren. En ik houd mij er ook van overtuigd dat aan deze verwondering nooit een eind zal komen.

En nu kom ik tot u met een vraag: zijt gij gebracht aan de voeten van Christus, met andere woorden, zijt gij een discipel van Christus, een leerling? Hoe meent u op deze vraag te moeten antwoorden? Het is een eenvoudige vraag. Ik doe deze vraag aan klein en groot, aan ieder persoonlijk. Zijt gij gebracht aan de voeten van Christus? Iemand aan de voeten van Christus te brengen, dat is het werk van de Geest. Want geen mens heeft met Christus ook maar iets op. Er is tussen Christus en de mens een tweespalt. Er moet derhalve iemand komen om ons tot Christus te brengen. Wie is deze Persoon? Dat is de Heilige Geest. En wat doet de Heilige Geest? Wel, Die bearbeidt een mens. En hoe doet Hij dat? Dat doet Hij door het Woord. Let eens hierop. Hij doet het door het Woord. Daarom moet u het Woord lezen. En niet alleen het Woord, maar ook de uitlegging, de verklaring. U moet geen prediking overslaan, als in de prediking voorkomen Wet en Evangelie, als het enigszins mogelijk is om haar te horen, want de Heilige Geest werkt door het Woord. In uw woning moet gij de Heilige Schrift vlijtig lezen. Het spreekt vanzelf dat zij gelezen wordt aan tafel en voordat men naar bed gaat. Maar dat is niet genoeg! Gij moet de Heilige Schrift ook voor uzelf lezen. En dan de uitlegging. Want de

kamerling werd gevraagd: 'Verstaat gij ook hetgeen gij leest?' Hij had de Bijbel voor zich. En zijn antwoord was: 'Hoe zou ik toch kunnen, zo mij niet iemand onderricht?' (Hand. 8:26-40). Dus als men de Bijbel leest, moet men nog een uitlegger hebben. En daarom moet men thuis de goede middelen gebruiken, de goede geschriften. Lees met ernst, met toewijding en met vlijt.

De Heilige Geest werkt door het Woord, en Hij werkt zo dat de mens komt tot zijn begin. En dit ligt in het paradijs. Hij werkt zó dat de mens komt tot zijn schepping en tot zijn val. Nu moet u zich afvragen of u door de Heilige Geest zijt gebracht in uw val, in uw val in Adam. Want wanneer een mens daar is, dan ontvangt hem alles. Hem is dan alles ontvallen en hij staat voor God zoals hij in werkelijkheid altijd geweest is en zoals hij in dat ogenblik is: hij staat voor God als een zondaar. De vijgebladeren zijn weg, de bedekselen der schande zijn weggenomen en hij staat voor God zoals hij is. Hij is zondaar, hij is zondaar voor God. Dit is de bearbeiding van de uitverkorene door de Geest. En de Geest gebruikt hierbij de Wet. Wanneer iemand voor God geworden is wat hij is, zondaar, dan komt hij te vallen, zoals ik reeds gezegd heb, en waar hij valt, daar is Christus. Waar een mens valt onder het recht, daar is de genade. Zodat het hier waar is dat de rijke de arme en de arme de rijke ontmoet (Spr. 22:2). De arme zondaar ontmoet hier een rijke Christus; de rijke Christus ontmoet hier de arme zondaar. Deze mens, gebracht tot Christus – wij kunnen ook zeggen: tot wie Christus gekomen is – deze mens heeft nu alles van Christus nodig: gerechtigheid, heiligheid, wijsheid, tot God gebracht te worden, alles! En hiertoe gebruikt hij Christus. Vandaar dat in antwoord op de vraag van onze Catechismus: 'Wat is uw enige troost, beide in leven en in sterven?' (vr. 1) gezegd wordt: dat ik niet mijzelf maar Jezus Christus eigen ben.

Hieraan kunt u weten of u aan de voeten gebracht zijt van de Heere Jezus Christus. Onderzoekt dat. Het kan op slag eeuwigheid worden. En als een mens buiten Christus is, dan is hij naar lichaam en ziel verloren. In de plaats van het verenigend geloof in Christus moet u nooit iets stellen. Deed u dit, dan zou u zich bedriegen. In de tijd van de Reformatie zeiden men: 'Door het geloof alleen!' En dit is waar. Door het geloof alleen. En dit geloof is het verenigend geloof. Er is maar één geloof dat goed is. En dit ene geloof is het verenigend geloof, het rechtvaardigmakend geloof, het geloof der uitverkorenen, het geloof der werking der sterkte Gods, die

Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden opgewekt heeft (Kol. 2:12). En de beschrijving van dit geloof vindt gij in de zevende zondag van de Heidelbergse Catechismus. Houd u hieraan. Stel de Heidelbergse Catechismus op de hoogste plaats en toets wat u hoort en wat u belijdt aan wat u in dit leerboekje vindt, dan zal het u tot een rijke troost wezen in leven en in sterven. De Heilige Geest zal er u door bevestigen naar het woord van Psalm 87: 'God zal ze zelf bevestigen en schragen', enzovoort (vs. 4 ber.).

Amen.

Gebed:

Het is Uw goedheid, Heere, dat het Evangelie ook tot ons gekomen is. Hoever waren wij vooral in die tijd niet verwijderd van Palestina! Maar voor Uw boden bestonden geen moeilijkheden. Deze mensen waren er alles bij ingeschoten en zij hadden slechts één doel: der mensen zaligheid en de verheerlijking van Uw Naam. Dat na hun dood anderen hun werk opgenomen hebben, dat hebben wij aan U te danken. Gij stelde de prediking van het Evangelie in en nu zorgt Gij er Zelf voor dat het Evangelie gepredikt wordt. Zo is het dan van U. En dit legt op ons een grote verantwoordelijkheid. Wij zijn door de prediking van het Evangelie hoog bevoorrecht, want door middel van haar biedt Gij Uzelf aan, maar onze verantwoordelijkheid is er groot door. Want nu zullen wij het aannemen of verwerpen. Maar wie het Woord, wie de prediking verwerpt, die verwerpt geen mens – hij verwerpt U. En hij doet dit ter wille van iets: hij verwerpt U om zichzelf te kunnen handhaven, om de wereld te kunnen genieten. Ach, laat ons het Woord hebben aangenomen met ons ganse hart. En anders – brengt er ons toe uit genade. Mogen wij onder Uw bearbeiding zijn, laat ons dan niet toe op de een of andere wijze, op de een of andere tijd de schaduw aan te grijpen. Wil ons ontdekken zó lang, tot er plaats voor en behoefte aan U is in ons hart en in ons leven.

Wil ons begeven noch verlaten. Geleid ons op onze wegen en breng een ieder waar hij thuis hoort. Laat het woord ons tot zegen wezen.

Amen.

Gezongen: Psalm 126:3.

Ebenezer Erskine, Het verschil tussen het leven uit het geloof en het leven uit het gevoel*

Wat is het verschil tussen het leven uit het geloof en het leven uit het gezicht of het gevoel? De woorden van de apostel in 2 Korinthe 5 verschaffen de grond voor dit onderzoek, als hij ons onderwijst dat wij, zolang wij in het lichaam zijn, door het geloof wandelen, en niet door het aanschouwen. Het was ook omdat het leven dat hij in het vlees leefde, een leven was van 'gelóóf des Zoons Gods' (Gal 2:20). Daarmee geeft hij duidelijk te kennen dat een leven des geloofs is gedacht voor een lichamelijke toestand, en dat een leven van gezicht en gevoel niet past bij onze situatie van nu, hier in de woestijn.

Ik zal een paar dingen aanreiken om het verschil duidelijk te maken. Het gevoel kijkt alleen maar naar wat iemand in handen heeft of voor het ogenblik geniet. Maar het geloof kijkt naar wat iemand in Christus heeft, en in het welgeordeneerde verbond. Het gevoel is als een kind dat meer plezier heeft in een cent, of in een prulletje dat vader of moeder het geeft, dan wanneer die het kind recht zou geven op het gehele bezit. Maar het geloof, ook al zal het niets verachten dat uit de hand van de Vader komt, wordt toch vooral in beslag genomen door het recht op de belofte, of het verbond, en op het bezit dat ligt in de hand van het grote Hoofd van het verbond, Christus Jezus. Het beschouwt het verbond als 'ja en amen in Christus'; het beschouwt het verbond als bekrachtigd door Zijn bloed en dood, en zegt met David: Dit is al mijn heil, dat Hij voor mij heeft bereid – in mijn nieuwe Verbondshoofd – een eeuwig verbond, welgeordeneerd in alle dingen, en zeker.

Het gevoel is geneigd om de liefde Gods te beoordelen vanuit het oogpunt van de voorzienigheid, of vanuit Zijn handelen van dit moment. En als het schijnt dat Hij toornst of Zich verbergt, gooit het alles omver, en roept: De Heere heeft vergeten genadig te zijn! Maar het geloof leest de liefde Gods in het aangezicht van Jezus Christus: de Borg is aanvaard, het aanbod en de beloften van het Woord zijn bekendgemaakt. Op Zijn

* Gedeelte van een preek over Hooglied 8:5. De aanhalingen uit de Bijbel zijn conform de Engelse vertaling (King James Version).

woord, zegt het geloof, zal ik hopen. Gedenk des woords, waarop Gij Uw knecht hebt doen hopen.

Daaruit volgt dan dat het gevoel en het gezicht veranderlijk en wisselend zijn. Maar het geloof is vast en onbeweeglijk, als bij Abraham, die tégen de hoop in, aan de hoop heeft geloofd, en bij de belofte niet gewankeld heeft door ongeloof. Zolang de gelovige leeft door het gevoel, en van de Heere een gevoelige genieting heeft, is hij geneigd om te zeggen: Mijn berg staat vast, ik zal nooit bewogen worden; maar meteen als de Heere Zijn aangezicht verbergt, wordt de mens verschrikt. Het geloof blijft echter overtuigd van Zijn liefde, zelfs als de Heere Zich onttrekt. Het zegt: Ook al wandel ik in de duisternis, dan zal ik toch betrouwen op de Naam des HEEREN, en steunen op mijn God.

Het gezicht en het gevoel kijken alleen maar naar de dingen die aanwezig zijn, maar het geloof ziet, als een profeet, op de dingen die komen, dingen die ver weg zijn. Abraham, de vader der gelovigen, heeft de dag van Christus van verre gezien: het geloof is het bewijs van de dingen die men niet ziet en het wezen van de dingen waarop men hoopt. Als het in de duisternis van de aanvechting, de verlating en de verzoeking is, zal het zeggen: Al zit ik in de duisternis, dan zal de HEERE een Licht voor mij zijn: Hij zal mij tot het licht brengen, en ik zal Zijn gerechtigheid aanschouwen.

Het gevoel en het gezicht zijn oppervlakkig en overdreven in hun beschouwing van de dingen, en ze worden gemakkelijk door de schijn bedrogen, maar het geloof is een genade die nadenkt en naar de diepte afsteekt, die diep in de dingen doordringt. Het geloof zal het vergif in een gouden beker bespeuren, het zal de schuilplaatsen van de leeuwen en de luipaarden zien op de Libanon, onder de bomen en het hout met een aromatische geur. Daarom zal het zich ervan afwenden, als van iets dat gevaarlijk is, terwijl het gevoel er gemakkelijk door wordt bemoedigd. En aan de andere kant zal het een paradijs van gemeenschap met de Heere zien in een woestijn, daar waar het gevoel niets kan waarnemen dan stekeleke doornstruiken. 2 Korinthe 4 vers 17: Onze lichte verdrukkingen, die slechts voor een ogenblik zijn, werken voor ons een veel uitnemender en eeuwig gewicht der heerlijkheid.

Ze verschillen in hun vertroosting en orde. Het geloof gaat voorop, en het gevoel volgt. Het geloof is de plicht, en het gevoel is het voorrecht dat ermee verbonden is. Efeze 1 vers 13: Nadat gij geloofd hebt, werdt gij ver-

zegeld met de Heilige Geest der belofte. Johannes 11 vers 40: Heb Ik u niet gezegd dat indien gij zoudt geloven, gij de heerlijkheid Gods zoudt zien? Het geloof is het werk, en het gevoel is de bemoediging. Dat is Gods orde, die het wettische hart altijd maar weer wil omkeren: we zouden de bemoediging door het geloof wel willen hebben voordat we beginnen met de plicht van het geloven – net als Thomas in Johannes 20 vers 25: Indien ik mijn hand niet steek in Zijn zijde, zal ik niet geloven. Maar we moeten bedenken wat Christus tot hem zegt: Zalig zijn zij die niet gezien hebben, en toch hebben geloofd.

Het gevoel is haastig en overijld in zijn oordeel. Maar het geloof is geduldig, en wacht tot het het einde ziet. Het gevoel trekt onbesuisd en haastig zijn conclusies als er moeilijkheden opdoemen: Ik zei in mijn haast: alle mensen zijn leugenaars; ik zei: ik ben uitgeworpen van voor Uw aangezicht. Maar het geloof wacht tot de andere kant van de wolk zich vertoont: De HEERE is een God des gericht, zegt het geloof; en: zalig zijn allen die Hem verwachten. Het gezicht is voor een bestemde tijd, maar in het einde zal het spreken, en niet liegen. Hoewel het talmt – ik zal erop wachten, omdat het zeker zal komen: het zal niet dralen. En daarom: Die gelooft, zal niet haasten. De gelovigen onder het Oude Testament hebben ongeveer vierduizend jaar gewacht op de toekomstige belofte van het Zaad der vrouw; en toen ze stierven, stierven zij met de belofte in hun armen, wachtend op de vervulling, gelovend dat die zou komen en niet zou talmen voorbij de volheid van de tijd. Hebreeën 11 vers 13: Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben die van verre gezien, ze waren ervan overtuigd en hebben ze omhelsd.

Een leven van gevoel is gevaarlijk, maar een leven van geloof is zeker en veilig. Het gevaar van het gevoel blijkt uit het voordeel dat de satan behaalde toen hij Adam en zijn gehele nageslacht te gronde richtte. Had-den onze eerste voorouders geleefd in het vaste geloof aan Gods belofte en de bedreiging in het verbond der werken, dan hadden ze nooit van de verboden boom gegeten. Maar zij wandelden door het gezicht en het gevoel: de vrucht was mooi voor het oog, en aangenaam voor de smaak. Dit maakte het hun nog gemakkelijker om te luisteren naar het sissen van de oude slang, die zei: Indien gij eet, zult gij als goden zijn, kennende het goed en het kwaad – en zo overwon hij. We zien, dat toen Paulus vol was

van gevoelige openbaringen, toen hij in de derde hemel werd opgenomen, hij gevaar liep om zich in trots te verheffen. Maar nu, zeg ik, is het leven van het geloof veilig en zeker. De reden is, dat het geen engelen of mensen zal geloven als hun spreken niet overeenkomt met wat God in Zijn Woord zegt. Het beschouwt de dingen zoals die zijn neergelegd in de openbaring, en beoordeelt en beschouwt de dingen overeenkomstig Gods oordeel erover: Tot de wet en de getuigenis, zegt het geloof; indien zij niet spreken naar Gods woorden, dan is het omdat er geen waarheid in hen is. Daarom heeft het geloof de maan onder zijn voeten.* Dit is de overwinning waardoor wij de wereld overwinnen, namelijk ons geloof. Als het geloof zo te werk gaat, maakt het de ziel als de berg Sion, die in eeuwigheid niet bewogen kan worden. Geloof in de HEERE uw God, dan zult gij bevestigd worden, zegt de profeet tot het bevende Israël.

Het gevoel heeft zijn enige fundament en vertrouwen vanbinnen. Het gaat zijn weg in de ondiepe wateren van een gewerkte genade, dingen die men door bevinding verwerft, kenmerken van genade en dergelijke, maar het geloof heeft zijn fundament buiten de mens, in Christus, in Gods verbond, in de grote en dierbare beloften. Zolang de zeeman in ondiep water blijft, is hij aldoor bang voor rotsen en zandbanken. Maar als hij in diep water gaat varen, is hij veilig. Het geloof gaat zijn weg in de diepe wateren van de volheid der Godheid, die lichamelijk in Christus woont, Die ons door God is gemaakt tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. En zo komt het de twijfels en de kwellende vrees van schipbreuk te lijden te boven. Maar, zeg ik: met het gevoel is het anders. Het is bezig met een gewerkte genade, met openbaringen, bevindingen en dingen die men verwerft.

En zo heb ik enigszins het verschil tussen geloof en gevoel verduidelijkt.

* Openb. 12:1.